

چشم‌انداز و اولویت‌های راهبردی ج.ا.ایران برای مقابله با عملیات روانی دشمن

رضا روشنی^۱

دریافت مقاله: ۹۶/۴/۱۰

پذیرش مقاله: ۹۶/۶/۲۱

چکیده

از صبحگاه پیروزی انقلاب تا به حال، تلاقی و اصطکاک استقلال‌طلبی جمهوری اسلامی ایران و مداخله‌گری ایالات متحده، اقدامات خصمانه و اشنگتن را علیه تهران برانگیخته است. برقراری روابط پنهانی با لیبرال‌های نهضت آزادی در دولت موقت بازرگان، به منظور انحراف مسیر انقلاب و حذف انقلابیون مذهبی از صحنه، محاصره اقتصادی و توقیف دارایی‌های ایران، خلق ماجرای ناکام طبس، طراحی و اجرای کودتای نافرجام نقاب (پایگاه هوایی همدان)، صدور فرمان پنهان به صدام برای آغاز تهاجم علیه ایران، شدت بخشیدن به حربه ترور، بهره‌گیری از تاکتیک فشار و دیپلماسی در جریان ایران گیت از سوی مک فارلین، فشار مطلق و دخالت مستقیم در شامگاه عملیات و اجرای سیاست مهار دوجانبه و تحریم شدید اقتصادی، عمده‌ترین اقدامات خصمانه‌ای است که از سوی مجریان سیاست خارجی آمریکا در سه دهه گذشته، به طور مستقیم و آشکار، برای براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران، طرح‌ریزی و اجرا گردیده است. در این راستا با توجه به نقش مهم عملیات روانی در عرصه بین‌الملل، تحقیق حاضر به دنبال تعیین چشم‌انداز و اولویت‌های راهبردی ج.ا.ایران برای مقابله با عملیات روانی دشمن صورت گرفته است. این تحقیق توصیفی-تحلیلی با روش تحلیل محتوا صورت گرفته است. در این تحقیق اهداف و اولویت‌های راهبردی مقابله با عملیات روانی دشمن به روش کتابخانه‌ای احصاء و پس از تأیید جامعه آماری تحقیق، اولویت‌بندی و اهم آن‌ها تعیین شده است. حجم نمونه بر حجم جامعه منطبق و نمونه‌گیری هدفمند صورت گرفته است. نتایج تحقیق شش اولویت راهبردی را برای ج.ا.ایران برای مقابله با عملیات روانی دشمن، نشان می‌دهد.

واژگان کلیدی: عملیات روانی، اولویت راهبردی



مقدمه

ایران استقلال یافته از سلطه آمریکا، پس از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون، با در پیش گرفتن جهت گیری اعتراضی «نه شرقی، نه غربی» در سیاست خارجی خود، ضمن دست زدن بر خوی مداخله گری ایالات متحده، بر رویه «استقلال طلبی»، هم عمل نموده و هم پافشاری کرده است. از صبحگاه پیروزی انقلاب تا به حال، تلاقی و اصطکاک استقلال طلبی جمهوری اسلامی و مداخله گری ایالات متحده، اقدامات خصمانه واشنگتن را علیه تهران برانگیخته است. برقراری روابط پنهانی با لیبرال های نهضت آزادی در دولت موقت بازرگان، به منظور انحراف مسیر انقلاب و حذف انقلابیون مذهبی از صحنه، محاصره اقتصادی و توقیف دارایی های ایران، خلق ماجرای ناکام طبس، طراحی و اجرای کودتای نافرجام نقاب (پایگاه هوایی همدان)، صدور فرمان پنهان به صدام برای آغاز تهاجم علیه ایران، شدت بخشیدن به حربه ترور، بهره گیری از تاکتیک فشار و دیپلماسی در جریان ایران گیت از سوی مک فارلین، فشار مطلق و دخالت مستقیم در شامگاه عملیات و اجرای سیاست مهار دوجانبه و تحریم شدید اقتصادی عمده ترین اقدامات خصمانه ای است که از سوی مجریان سیاست خارجی آمریکا در سه دهه گذشته، به طور مستقیم و آشکار، برای براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران، طرح ریزی و اجرا گردیده است؛ اما به رغم تحمیل آثار زیان بار بر ایران، با ناکامی مواجه شده است. تجربه و رصد رفتارهای آمریکا در مواجهه با بحران ها و چالش های مهم پیش روی مانند عملیات اول و دوم با عراق، عملیات در افغانستان و لیبی، نمونه هایی هستند که واشنگتن برای به هم ریختن شرایط روانی حریف، بزرگ جلوه دادن توانمندی های خود و کم هزینه ساختن عملیات به استفاده از تاکتیک عملیات روانی روی آورده است. با وجود بهره گیری از عملیات روانی در اغلب اقدامات مذکور و تحمل شکست های پی در پی، هیئت حاکم واشنگتن، ضمن توجه به تجربه اقدامات ناموفق قبلی، استفاده گسترده از شیوه ها و متدهای عملیات روانی را به منظور براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران و شکست انقلاب اسلامی در دهه های دوم و سوم انقلاب، به ویژه در فضای توسعه سیاسی پیش آمده پس از دوم خرداد ۱۳۷۶ هجری شمسی، در دستور کار خود قرار داده است. آنچه در این راستا مسئله تحقیق را تشکیل می دهد، از یک سو عدم تبیین اهداف و اولویت های راهبردی ج.ا.ایران برای مقابله با عملیات روانی ایالات متحده آمریکا و از سوی دیگر عدم اجماع در مورد آن هاست و تا اهداف و اولویت های راهبردی ج.ا.ایران به درستی تعیین نشود و بر پذیرش آن ها اجماعی توسط



مسئولین ذی‌ربط صورت‌نگیرد ج.ا.ایران در میدان مبارزه با عملیات روانی دشمن با از کارایی لازم برخوردار نخواهد بود. اهمیت و ضرورت تحقیق از آنجا ناشی می‌شود که تدوین راهبردهای مناسب برای مواجهه با رفتارهای خصمانه دشمن، بر اساس اولویت‌های راهبردی و تعیین اهداف راهبردی صورت می‌گیرد، بنابراین دستیابی به آن‌ها به تدوین راهبردهای مقابله با عملیات روانی دشمن کمک خواهد نمود و عدم توفیق لازم در این زمینه، مقابله با دشمن را با مخاطره روبرو می‌نماید؛ بنابراین «هدف این تحقیق، دستیابی به اولویت‌های راهبردی ج.ا.ایران برای مقابله با عملیات روانی دشمن می‌باشد و سؤالی که در این راستا مطرح می‌باشد این است که اولویت‌های راهبردی ج.ا.ایران برای مقابله با عملیات روانی دشمن کدام‌اند؟»

مبانی نظری

- پیشینه تحقیق:

اصطلاح «عملیات روانی» یکی از مفاهیم متداول در مکاتبات و مذاکرات استراتژیست‌ها، نظریه‌پردازان سیاسی و کارشناسان علوم اجتماعی است، اما با وجود آنکه از این واژه، در سطح گسترده و مقیاس وسیعی بهره‌برداری می‌شود، اتفاق نظری پیرامون مفهوم آن وجود ندارد تا حدی که تلقی افراد، گروه‌ها و دولت‌های مختلف از مفهوم عملیات روانی بسیار متفاوت است. به‌عنوان نمونه، ارتش ایالات متحده در آیین‌نامه رزمی خود آن را بدین صورت تعریف نموده است: عملیات روانی، استفاده دقیق و طراحی شده از تبلیغات و دیگر اعمالی است که منظور اصلی آن تأثیرگذاری بر عقاید، احساسات، تمایلات و رفتار دشمن، گروه بی‌طرف و یا گروه‌های دوست است، به‌نحوی که برای برآوردن مقاصد و اهداف ملی، پشتیبان باشد. (وی، ای. دی: ۱۲) بر این اساس، عملیات روانی یک جریان ارتباطی است که در آن دو طرف شرکت دارند و یک طرف به‌تنهایی یا هر دو طرف سعی دارد تا با تأثیرگذاری بر افکار، عواطف و تمایلات طرف دیگر، او را وادار به انجام رفتاری مطابق خواست خود نماید. از نظر «جان کالینز» نظریه‌پرداز و استاد کهنه‌کار دانشگاه ملی عملیات امریکا: عملیات روانی عبارت است از استفاده طراحی شده از تبلیغات و ابزارهای مربوط به آن برای نفوذ در خصوصیات فکری دشمن با توسل به شیوه‌هایی که موجب پیشرفت مقاصد امنیت ملی مجری می‌شود. (جان. ام، ۱۳۷۰: ۴۸۷)

طراحی و بهره‌گیری هدفمند از تبلیغات و سایر اقدامات که هدف اصلی طراحان آن تأثیرگذاری و نفوذ در باورها، اعتقادات، عواطف و احساسات، تمایلات و رفتار ملت‌ها و دولت‌های متخاصم،



بی طرف و هم‌پیمان به منظور دستیابی به اهداف ایدئولوژیک و ملی می‌باشد. ابعاد، پیچیدگی و قدرت اثربخشی عملیات روانی در گذر زمان رو به افزایش است. مهم‌ترین عامل گستردگی، پیچیدگی و قدرت بالای تأثیرگذاری عملیات روانی، در دهه‌های پایانی قرن بیستم میلادی، مدیون بهره‌برداری از علوم گوناگون، به خدمت گرفتن وسایل ارتباط جمعی و تبلیغات و استخدام پژوهشگران و صاحب‌نظران و اندیشمند از سوی سیاست‌مداران و مجریان مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در این عرصه بوده است.

امروزه با رشد فناوری و علوم ارتباطات در دهکده جهانی، عملیات روانی، بخش مهمی از فعالیت‌های برون‌مرزی سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی بازیگران بین‌المللی، به‌ویژه قدرت‌های بزرگ و سازمان‌های اطلاعاتی آن‌ها است که در سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی جریان دارد. ایالات متحده، قدرتی هژمونی طلب، سلطه‌گر و مداخله‌جو است که پس از جنگ جهانی دوم، عملیاتی روانی را در موارد متعدد و ابعاد گسترده‌ای علیه سایر کشورها به کار گرفته است. به‌عنوان نمونه سازمان سیا از عملیات روانی در طول عملیات ویتنام، در سطح وسیعی استفاده کرد. «پیتر واتسون» جامعه‌شناس مشهور انگلیسی، در کتاب خود به نام تشنج افکار، در این رابطه می‌نویسد: فقط در ماه مه ۱۹۶۸ میلادی، سیصد میلیون جزوه عملیات روانی بر سر مردم ویتنام ریخته شده است. دانشگاه واشنگتن به هنگام عملیات ویتنام، برای اولین بار با دعوت پرفسور هینزبرگ، روانشناس یهودی‌الصل آلمانی، عملیات روانی را به‌صورت دانشگاهی مورد مطالعه و بررسی قرار دارد. (روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۲/۲۶)

– مفهوم شناسی:

عملیات روانی: معانی متنوعی برای عملیات روانی قائل شده‌اند و دائماً هم‌تغییراتی در تعریف آن رخ می‌دهد؛ اما می‌توان از جمع‌بندی تعاریف موجود، عملیات روانی را این‌گونه تعریف کرد: استفاده برنامه‌ریزی شده از تبلیغات به‌وسیله عوامل آشکاری همچون رادیو، تلویزیون، مطبوعات و... و عوامل پنهانی مانند شایعه به‌منظور تحریف عقاید، تضعیف روحیه و بی‌اعتبار کردن انگیزه‌ها و کاستن از اقتدار حکومت مخالف می‌باشد. (متفکر، ۱۳۸۶: ۱۸). آشنایی انسان با پدیدهٔ اثرگذاری روانی و کاربرد آن در عرصه‌های مختلف زندگی، به‌ویژه در عملیات و فعالیت‌های سیاسی، در تاریخ کهن بشر ریشه دارد. «لاین برگر» پیشینه عملیات روانی را در ۱۲۵۴ سال قبل از میلاد در جریان جدال‌های «کیدون» در برابر «میدیانیت‌ها» ذکر می‌کند. نخستین کسی که اصطلاح عملیات



روانی را به کاربرد مورخ و تحلیل‌گر نظامی بریتانیایی بنام «فولر» بود که در سال ۱۹۲۰ چنین اصطلاحی را وارد فرهنگ لغات کرد. این اصطلاح در ژانویه ۱۹۴۰ برای اولین بار وارد ادبیات آمریکا شد و اولین بار در پیوست فرهنگ بین‌الملل «ویستر» به کار رفت. (ایلخانی پور و همکاران، ۱۳۸۳: ۲۸-۲۲)

«رونالد پروس» ۱۸ واژه معادل برای عملیات روانی ذکر کرده که گروه‌ها و افراد مختلف به کار می‌برند. برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: عملیات افکار، عملیات اعصاب، عملیات سیاسی، عملیات تبلیغاتی، عملیات کلامی، مبارزه اطلاعاتی، عملیات کلمه و عقیده. (نصر و همکاران، ۱۳۸۱: ۸۹)

برخی عملیات سرد را نیز مترادف با این اصطلاح می‌دانند؛ اما گروهی این دو را متفاوت با همدیگر قلمداد کرده‌اند و قائل‌اند که اگر تبلیغات برای پیشبرد عملیات نظامی باشد، عملیات روانی است و اگر برای پیشبرد اهداف سیاسی متکی به قدرت نظامی باشد، عملیات سرد است. (متفکر، ۱۳۸۶: ۱۹) نمونه‌های تاریخی فراوانی در استفاده از این نوع عملیات وجود دارد. استفاده یونانیان از «اسب تراوا» در تصرف تراوا را می‌توان از این جمله برشمرد. سازمان‌های نظامی نیز به طور وسیع در عملیات جهانی اول و دوم به شدت این عملیات را مورد استفاده قرار داده‌اند. (همان، ۴۷) مفهوم عملیات روانی را می‌توان در مورد کلیه روش‌ها و وسایل به کار گرفته شده بر ضد فکر انسان به کاربرد. برخی از روش‌ها و مهارت‌های عملیات روانی عبارت‌اند از: تهدید؛ فریب؛ تکرار مطالب؛ شایعه؛ تحریف؛ سانسور خبری؛ بزرگنمایی مشکلات؛ تفرقه افکنی؛ ترور؛ تبلیغات؛ دادن اطلاعات ناقص؛ کوچک‌نمایی توانمندی‌ها. (همان، ۹۵)

عوامل مؤثر بر موفقیت عملیات روانی: برای این که عملیات روانی در یک جامعه مؤثر واقع شود، عوامل مختلفی لازم است؛ که می‌توان برخی از مهم‌ترین آن‌ها را این‌گونه برشمرد: شناخت افراد مخاطب؛ برای کسب توفیق در اعمال عملیات روانی، لازم است ویژگی‌های روانی و ذهنی مخاطب شناخته شوند، شناخت محیط پیرامون مخاطب، دوری جستن از طرح بحث‌های انتزاعی و کلی؛ مانند مباحث سیاسی و ایدئولوژیکی. (متفکر، ۱۳۸۶: ۳۹ - ۳۴)

اهداف عملیات روانی: «صلاح نصر» به نقل از کتاب «عملیات سیاسی راهنمای همزیستی رقابت‌آمیز» اثر جان اسکات؛ هدف اساسی عملیات سیاسی را ضعیف کردن دشمن و در صورت امکان، نابود کردن وی به وسیله مانورهای دیپلماتیک، فشار اقتصادی، ارباب، خرابه‌کاری، دادن اطلاعات درست یا نادرست و محروم ساختن دشمن از دوستان و حامیان، می‌داند.



تاکتیک‌های عملیات روانی آمریکا علیه ج.ا.ا: عمده‌ترین تاکتیک‌های عملیات روانی ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران، در این مرحله عبارت‌اند از وارد ساختن اتهامات خلاف واقع در تهاجم تبلیغاتی و القای اصلاحات برون‌زا و انحراف مسیر اصلاحات. اتهامات خلاف واقع در تهاجم تبلیغاتی تبلیغات یکی از ابزارهای نیرومند در خدمت سیاست خارجی کشورها است که برخلاف ابزارهایی نظیر اقتصاد و دیپلماسی که دولت‌ها را مورد خطاب قرار می‌دهند، معمولاً ملت‌ها را هدف فرایند تأثیرگذاری خود قرار می‌دهد؛ به نحوی که دولت استفاده‌کننده از این ابزار، درصدد القای الگوهای رفتاری و شیوه تفکر خود بر ملت‌های موردنظر در بلندمدت است. بر این اساس، نظریه‌پردازان سیاسی و متخصصان علوم ارتباطات، از تبلیغات به‌عنوان «دیپلماسی رسانه‌ای» برای تأثیرگذاری بر افکار عمومی ملت‌ها یاد می‌کنند. دولت ایالات متحده نیز در بهره‌گیری از این ابزار، با استفاده از روش‌های پیشرفته روانشناسی، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی و با بهره‌گیری از فنآوری پیشرفته خود، از طریق توسعه شبکه‌های ماهواره‌ای و ارتباطی، در تلاش است که الگوهای ارزشی، مصرفی، شیوه تفکر و زندگی ملت‌های مخاطب خود را دگرگون ساخته، به تبع این دگرگونی فرهنگی، در بلندمدت با تقویت نیروهای فشار در داخل جوامع موردنظر، از طریق این نیروها، نخبگان سیاسی این جوامع را وادار به انجام اصلاحات و دگرگونی‌هایی در ساختار سیاسی، اقتصادی و اجتماعی‌شان نماید.

تنظیم برنامه تبلیغاتی آمریکا بر عهده اداره اطلاعات ایالات متحده است. این اداره، فعالیت‌های مربوط به بیش از ۱۰۰ کتابخانه و دفتر خدمات اطلاعاتی در خارج، یک شبکه رادیویی جهان‌گستر (صدای آمریکا)، رادیو مارتی^۱ مختص کوبا، رادیو آزادی ویژه ایران، خدمات مربوط به برنامه‌های تلویزیونی فیلم و خبر و برنامه‌های ویژه متعدد را تنظیم می‌کند. وزارت امور خارجه مبادله فرهنگی و دانشجو را که جنبه مهمی از تلاش تبلیغاتی امریکاست، بر عهده دارد. علاوه بر این، سیا نیز از نویسندگان و سردبیران روزنامه‌های خارجی که به نفع ایالات متحده و سیاست‌هایش می‌نویسند، حمایت می‌کند. هدایت برنامه‌های رادیویی علیه دولت‌های انقلابی و مستقل در

^۱ - رادیو مارتی اصطلاحی است برگرفته‌شده از حوزه مارتی، قهرمان ملی کوبا و به برنامه‌ای اطلاق می‌شود که ایالات متحده به منظور دخالت در اوضاع داخلی کوبا به دلیل جهت‌گیری اعتراضی سیاست خارجی کوبا در مقابل واشنگتن علیه آن کشور پخش می‌کند. رادیو آزادی نیز به‌طور رسمی برنامه‌هایی را به منظور براندازی نظام جمهوری اسلامی از جمهوری چک از اروپای شرقی پخش می‌کند.



سیاست خارجی، نظیر جمهوری اسلامی ایران هم بر عهده سیا است. (کی. جی، ۱۳۹۱: ۳۵۹) راه‌اندازی رادیو آزادی، به منظور تنگ‌تر کردن حلقه محاصره تبلیغاتی و درنهایت براندازی نظام جمهوری اسلامی، از جمله این موارد است.

دو خبرگزاری از بزرگ‌ترین خبرگزاری‌های جهان، یعنی، خبرگزاری «آسوشیتدپرس» و خبرگزاری «یونایتد پرس اینترنشنال» که مقر آن‌ها در نیویورک است، در انحصار ایالات متحده و در خدمت اطلاع‌رسانی تبلیغاتی این کشور است. خبرگزاری آسوشیتدپرس که در سال ۱۲۲۷ ه. ش (۱۸۴۸ م) به صورت طرح مشترکی در مالکیت مطبوعات امریکا تأسیس شد، بیش از ده هزار عضو در ۱۰۷ کشور جهان دارد. ۳۳۰۰ نفر علاوه بر دفاتری که تنظیم فعالیت‌های رادیو و تلویزیون را بر عهده‌دارند، در ۱۰۷ دفتر در ایالات متحده و ۶۲ دفتر در ماورای بحار کار می‌کنند.

خبرگزاری یونایتد پرس در سال ۱۲۸۶ ه. ش (۱۹۰۷ م) تأسیس شد و فعالیت بین‌المللی خود را از سال ۱۳۳۷ ه. ش (۱۹۵۸ م) آغاز کرد و تعداد ۶۴۱۷ مشترک دارد. این خبرگزاری فعالیت‌های خود را در ۱۱۴ کشور جهان و توسط ده هزار کارمند که در ۲۳۸ دفتر کار می‌کنند، انجام می‌دهد. از سال ۱۹۲۷، این خبرگزاری نظام جدیدی را در ارتباط با ذخیره اخبار آن به کار گرفت که در جمع‌آوری خبر و تحریر و ارسال آن به طور خودکار، مفید واقع می‌شود. روزانه ۴/۵ میلیون کلمه مخابره می‌کند که بعضی از آن‌ها به ۴۸ زبان ترجمه می‌شود. علاوه بر این دو خبرگزاری مهم، در ایالات متحده صدها خبرگزاری کوچک‌تر نیز وجود دارد. به عنوان نمونه می‌توان از «خدمات خبری نشریه نیویورک تایمز» یاد کرد که با دارا بودن ۳۵۰ مشترک در ۴۰ کشور به فروش می‌رسد. (همان، ۲۳۱)

تبلیغات امریکا در طول تاریخ این کشور در طی سالیان متمادی، تغییرات زیادی را به خود دیده است؛ اما در مجموع آمریکایی‌ها در همه زمان‌ها در تبلیغات خود، بیشتر به تبلیغ رفاه و مظاهر زندگی آمریکایی پرداخته و کوشش کرده‌اند آن را با نظام سرمایه‌داری و اقتصاد آزاد هم طراز جلوه دهند. تصویری که مردم یک کشور نسبت به کشورهای خارجی دارند، بی‌تأثیر از اخبار، گزارش‌ها، فیلم‌ها و رسانه‌های ارتباطی نیست؛ بنابراین ایالات متحده با تبلیغات می‌تواند از طریق نمایش برخی از موفقیت‌ها و دستاوردهای خود، تمام مردم یا گروه‌هایی از مردم سایر کشورها را فریب دهد؛ به گونه‌ای که هنوز برخی از مردم کشورهای آسیایی و آفریقایی به سراب بودن بهشت



آمریکایی پی نبرده و از وضع اقشار فقیر این کشور بی اطلاع هستند؛ مگر هنگامی که سیاهان لوس آنجلس قیام کنند تا گوشه‌های دیگری از زندگی نابرابر آمریکایی آشکار شود. با اتکا به توانمندی‌های تبلیغاتی، طی سال‌های دهه دوم انقلاب و به‌ویژه پس از پایان عملیات دوم خلیج فارس و به‌طور مشخص پس از شکست دکترین نظم نوین جهانی جرج بوش، به‌طور مداوم اتهامات سنتی و تکراری دستیابی به سلاح‌های کشتار جمعی، بهره‌گیری از تروریسم، نقض حقوق بشر و اختلال در روند صلح جنوب غرب آسیا، از سوی مجریان سیاست خارجی و دستگاه‌های تبلیغاتی واشنگتن، علیه جمهوری اسلامی به افکار عمومی داخلی ایالات متحده و جامعه بین‌المللی القا می‌شود.

اتهامات آمریکا علیه ایران:

۱- **تلاش جهت دستیابی به سلاح‌های کشتار جمعی هسته‌ای:** مجریان و تأثیرگذاران بر دستگاه تصمیم‌گیری سیاست خارجی واشنگتن، با تبلیغات گسترده خود در مناسبت‌های مختلف، به‌طور مکرر مدعی شده‌اند که دولت تهران، تلاش‌هایی را برای ساخت سلاح‌های اتمی و موشک‌های دوربرد حامل آن آغاز کرده است. آن‌ها در خبرهای پیش‌بینان خود، ادعا می‌کنند که در صورت استمرار تلاش‌های ایران، این کشور قادر خواهد بود طی سال‌های آینده، به این نوع از تسلیحات کشتار جمعی دست یابد. به‌رغم آنکه از سوی بازرسان سازمان بین‌المللی انرژی اتمی، طی گزارش‌های متعدد اعلام گردیده که هیچ‌گونه نشانی از طرح‌ها و برنامه‌های تولید سلاح‌های هسته‌ای در ایران نیافته‌اند و ایران نیز یکی از امضاء کنندگان پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای است که به دست آوردن فناوری هسته‌ای برای مصارف صلح‌آمیز را مجاز دانسته، ایالات متحده همواره نسبت به تکمیل نیروگاه‌های هسته‌ای ایران، حساسیت خاصی از خود نشان داده است؛ چنانکه در پی امضای قرارداد تکمیلی نیروگاه اتمی بوشهر توسط روسیه، «ویلیام پری» وزیر دفاع وقت آمریکا در تاریخ ۱۳۷۳/۱۰/۱۹ ه. ش (۱۰ ژانویه ۱۹۹۵ م) در اظهارنظری اعلام کرد: ایران ممکن است ظرف ۷ تا ۱۵ سال آینده، به جنگ‌افزار هسته‌ای دست یابد... آمریکا نگران دستیابی ایران به پلوتونیوم و اورانیوم شدیداً غنی‌شده و یا به دست آوردن جنگ‌افزار اتمی از این نوع است. (علی بابایی، ۱۳۷۵: ۱۳۲)

راديو دولتي امريكا نيز در تاريخ ۱۳۷۴/۲/۴ ه. ش (۲۴ آوریل ۱۹۹۵ م) در خصوص استعداد و توان ایران برای دستیابی به سلاح‌های اتمی گفت: ایالات متحده آمریکا، متقاعد و مطمئن شده است



که جمهوری اسلامی ایران، در صدد دستیابی به توانایی تولید جنگ افزارهای اتمی است... ایران مجهز به سلاح اتمی برای همسایگان آن کشور و نیز برای منافع امنیتی امریکا خطری بسیار بزرگ و وخیم خواهد بود. (نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۴: ۶۱). این رادیو، همکاری اتمی سایر کشورها با جمهوری اسلامی ایران را در جهت تهدید و جنگ افروزی منطقه جنوب غرب آسیا دانسته و استفاده صلح‌آمیز آن را از سوی ایران منتفی دانست: ایران در صدد دستیابی به رآکتورهایی است که حداکثر توانایی آن تولید پلوتونیوم است نه تولید نیروی برق. (همان، ۶۵)

سناتور دمکرات «دیان فرینشتاین» از ایالت «کانتیکات» در جلسه «کمیته فرعی کمیسیون روابط خارجی سنا» که با عنوان «فروش‌های تسلیحاتی ایران» در تاریخ ۱۳۷۶/۲/۱۶ ه. ش (۶ مه ۱۹۹۷ م) برگزار شده بود، بنا را بر استفاده غیر صلح‌آمیز ایران از فناوری هسته‌ای گذاشت: ایران عضو پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای است و بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، نشان داده‌اند که آن‌ها (ایرانی‌ها) هیچ‌گاه فعالیت ممنوعه‌ای نکرده‌اند؛ با وجود این، همه مطمئن‌اند که ایران سلاح هسته‌ای را دنبال می‌کند. (نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۶: ۳۴) مادلین آلبرایت وزیر خارجه دوره دوم ریاست جمهوری کلینتون نیز در اظهارنظری در تاریخ ۱۳۷۶/۵/۱۶ ه. ش (۷ اوت ۱۹۹۷ م) گفت: امریکا نگران فعالیت‌های ایران برای کسب سلاح‌هایی با قدرت تخریب گسترده است. (رادیو امریکا، ساعت ۲۱/۳۰، ۱۳۷۶/۵/۱۶).

در مقابل سیل عظیم این اتهامات، ایران نیز به طور مکرر اعلام کرده است که به صورت صلح‌آمیز از فناوری هسته‌ای استفاده خواهد کرد و هیچ‌گونه تلاشی در جهت به دست آوردن سلاح اتمی در دستور کار خود ندارد. ایران همواره گفته است که همچنان به تعهدات خود در قبال «کنوانسیون منع تکثیر و کاربرد سلاح اتمی» وفادار است. بر اساس همین رویکرد، ادعاهای واشنگتن از سوی تهران، دخالت در امور داخلی و مغایر با حاکمیت ملی ایران تلقی شده است که جمهوری اسلامی هیچ‌گاه از تلاش خود برای بهره‌برداری مسالمت‌آمیز از فناوری هسته‌ای صرف‌نظر نخواهد کرد.

۲- بهره‌گیری از تروریسم: واشنگتن در مناسبت‌های گوناگون و در گستره وسیعی، تهران را به رهبری، دست داشتن و انجام عملیات تروریستی در سطح جهان متهم نموده و مخالفت ایران را با روند صلح جنوب غرب آسیا نیز در همین راستا مورد ارزیابی قرار می‌دهد. ایران از سال ۱۳۶۳ ه. ش (۱۹۸۴ م) در فهرست کشورهای حامی تروریسم وزارت امور خارجه امریکا قرار گرفت. بعدها وزارت خارجه این کشور در تاریخ چهاردهم اسفندماه ۱۳۷۱ ه. ش (۵ مارس ۱۹۹۳ م) در جو



تنش آلودی که در روابط دو کشور در حال گسترش بود، ایران را از فهرست کشورهای نظیر عراق، لیبی، کوبا و کره شمالی که آمریکا آن‌ها را کشورهای حامی تروریسم می‌خواند، تغییر و در صدر کشورهای حامی تروریسم قرار داد و جمهوری اسلامی را خطرناک‌ترین دولت بانی تروریسم نامید. (نشریه ویژه خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۷۲: ۸)

«وارن کریستوفر» وزیر امور خارجه وقت آمریکا در تاریخ سیزدهم مهرماه ۱۳۷۴ ه. ش (۱۵ اکتبر ۱۹۹۵ م) در اظهاراتی بی‌اساس و واهی در مجمع عمومی سازمان ملل گفت: ایران که امروز کشور پیشتاز در پشتیبانی از تروریسم است، کوشیده است تا از طریق مسلح ساختن، تأمین هزینه و آموزش گروه‌های تروریستی مانند حزب الله لبنان، جهاد اسلامی فلسطینی‌ها و حماس، روند صلح جنوب غرب آسیا را از مسیر خود منحرف سازد. ایالات متحده نقش رهبری را در مقابله با خطر و تهدید ایران متقبل شده است.» (نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۷۴: ۲۰). رادیو دولتی آمریکا نیز در تاریخ چهارم اردیبهشت‌ماه ۱۳۷۴ ه. ش (۲۴ آوریل ۱۹۹۵ م) همین اتهام تکراری را این‌چنین القاء کرد: «ایران بزرگ‌ترین پشتیبان تروریسم بین‌المللی در جهان است.» (همان، ۴۱)

سناتور جمهوری خواه «سام براون بک» از ایالت «کانزاس» که ریاست کمیته فرعی روابط خارجی سنا را در امور خاور نزدیک و جنوب آسیا عهده دار بود، در ضمن گزارشی تحت عنوان «گسترش جنگ‌افزارهای ایران»، در تاریخ ۲۸ فروردین‌ماه ۱۳۷۶ ه. ش (۱۷ آوریل ۱۹۹۷ م) خطاب به اعضای کمیته گفت: طی سال‌های گذشته از آغاز انقلاب اسلامی، ایران به صورت یک کشور مبارز درآمده است که درصدد است اسلام خاص خود را صادر نموده و از ترور در داخل و خارج برای دستیابی به اهداف خود استفاده کند... طی این ۱۹ سال، ایران علی‌رغم ریشخند مهم‌ترین شرکای تجاری خود در اروپا، از پشتیبانی خود از تروریسم بین‌المللی نکاسته است. (نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۷۶: ۶۳) در این هنگام «دیوید ولش»، کفیل معاونت وزارت امور خارجه آمریکا در امور خاور نزدیک نیز در اظهارنظری تهدیدآمیز اعلام کرد: مادامی که ایران درصدد صدور قدرت نفوذ و ترور خود به طریقی است که منافع ما و ثبات بین‌المللی را تهدید می‌کند، ما برای منزوی کردن ایران و محدود ساختن آن تهدید، تلاش خواهیم کرد. (همان، ۴۱) مسئول هماهنگی امور ضد تروریسم در وزارت امور خارجه واشنگتن نیز در تاریخ نهم تیرماه ۱۳۷۶ ه. ش (۳۰ ژوئن ۱۹۹۷ م) در اظهارنظری گفت: «ایران سال‌های بسیار است که سوءقصد به جان مخالفان



خود را در خارج به عنوان ابزار سیاست خارجی به کار برده است.» (رادیو آمریکا، ۱۳۷۶/۴/۹) «جیمز فولی» سخنگوی وقت وزارت خارجه ایالات متحده هم در تاریخ نوزدهم آذرماه ۱۳۷۶ ه. ش (۱۰ دسامبر ۱۹۹۷ م) ضمن تکرار همین اتهام، با ژستی آشتی جویانه و قائل شدن نقشی پدران به دولت متبوعش، بررسی‌های کارشناسانه پیرامون آن را به تشکیل جلسه مذاکرات دوجانبه طرفین احاله داد: گفت‌وگو و مذاکرات دوجانبه امکان خواهد داد مسئله مهمی نظیر نقش تهران در حمایت از تروریسم بین‌المللی که ایالات متحده، ایران را به آن متهم می‌سازد، مورد بحث قرار گیرد. (رادیو مسکو، ساعت ۱۹/۳۰، تاریخ ۱۳۷۶/۹/۱۹)

۳- نقض حقوق بشر: کشورهای غربی و به ویژه آمریکا، مدعی وضع قواعدی در جهت رعایت حیثیت انسانی و حقوق طبیعی بشریت هستند، در حالی که در وضع این قواعد، بدون توجه به ارزش‌های حاکم بر سایر جوامع، تنها ارزش‌های جوامع غربی را به عنوان قواعد حقوق بشر مورد توجه قرار می‌دهند. با وجود این، غربی‌ها اصرار دارند که همه ملل و جوامع، قواعد مزبور را بپذیرند و در صورت عدم مطابقت رفتار جوامع گوناگون با این قواعد، آن کشورها ناقض حقوق بشر تلقی می‌شوند. رادیو دولتی آمریکا در تاریخ نوزدهم آذرماه ۱۳۷۴ ه. ش (۱۰ دسامبر ۱۹۹۵ م) اعلام کرد: «در سراسر جهان، مردم در مورد حقوق بشر به رهبری آمریکا چشم دوخته‌اند.» (نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۷۵:۱) به دلیل اختلاف نظام ارزشی حاکم بر جوامع ایالات متحده و ایران، این اتهام نیز همانند سایر اتهامات قبلی در موقعیت‌های مختلف از سوی واشنگتن علیه تهران اعلام گردیده است. به عنوان نمونه صدای آمریکا در تاریخ دوم فروردین ماه ۱۳۷۴ ه. ش (۲۲ مارس ۱۹۹۵ م) اعلام کرد: گزارش وزارت امور خارجه آمریکا می‌گوید، در ایران، حکومت کماکان یکی از عوامل اصلی نقض حقوق بشر انسانی است و در سال ۱۹۹۵ م (۱۳۷۴ ه. ش) نیز هیچ‌گونه نشانه و قرینه‌ای که حاکی از بهبود وضعیت حقوق بشر باشد، مشاهده نشده است. (همان، ۱۱)

این رادیو، موارد نقض حقوق بشر را که در گزارش وزارت امور خارجه این کشور آمده بود، در موارد ذیل خلاصه کرد: از جمله موارد نقض پیوسته و حساب‌شده حقوق انسانی، باید از کشتارهای خارج از موازین قانونی و اعدام‌های فوری، شکنجه متداول و سایر انواع رفتار خفت‌بار، ناپدید شدن‌ها و دستگیری‌های خودسرانه و ممانعت از آزادی بیان، شرایط سخت و طاقت‌فرسای زندان، فقدان محاکمات عادلانه، ممانعت از آزادی مطبوعات، آزادی انجمن و اجتماعات و آزادی مذهب



نام برد. (همان، ۱۸) قطع نظر از غیرواقعی بودن و جنبه سیاسی و تبلیغاتی اتهامات وارده بر تهران از سوی واشنگتن، به نظر می‌رسد که اختلاف ارزش‌های حاکم بر جامعه ایران و امریکا، عامل اصلی برداشت‌های متفاوت هر دو بازیگر از مقوله حقوق بشر باشد.

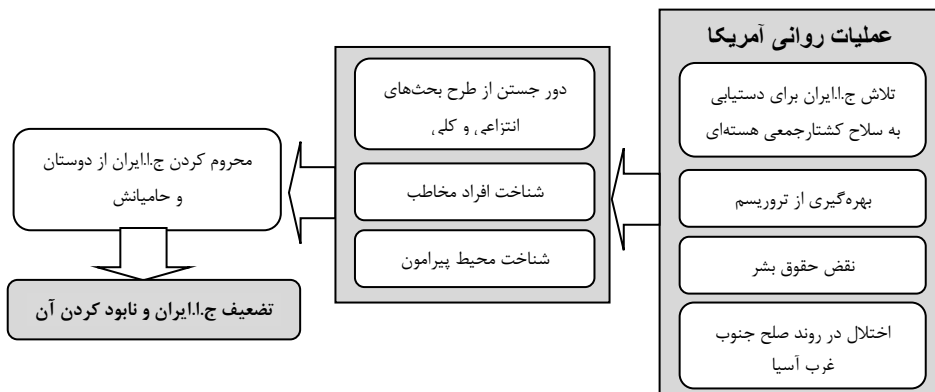
۴- اختلال در روند صلح جنوب غرب آسیا: روابط کشورهای عربی و رژیم صهیونیستی از واپسین روزهای عملیات دوم جهانی که مقارن با تشکیل این رژیم بود تا مقطع عملیات دوم خلیج فارس در حالت کشمکش، نزاع و تیرگی به سر می‌برد. یکی از تبعات سیاسی عملیات دوم خلیج فارس، تحمیل اراده صهیونیست‌های آمریکایی بر کشورهای عربی جنوب غرب آسیا برای سازش با رژیم صهیونیستی بود. ایالات متحده با در اختیار گرفتن رهبری ائتلاف متحدین علیه کشور عربی عراق که کشورهای عربی منطقه نیز در کنار امریکا و بر ضد عراق قرار گرفتند، قبح و زشتی سازش با رژیم صهیونیستی را نزد آن‌ها شکست، به نحوی که کشورهای عربی منطقه از این زمان به بعد، سبقت در برقراری صلح با رژیم صهیونیستی را پیشه خود ساختند. به رغم شروع مذاکرات فی مابین اعراب و رژیم صهیونیستی، تاکنون صلحی پایدار در میان طرفین برقرار نگردیده است. ایالات متحده یکی از موانع اصلی بر سر راه سازش را موضع‌گیری‌های اعتراضی ایران در قبال این قضیه معرفی می‌کند. واشنگتن مدعی است که تهران با حمایت مالی، سیاسی و معنوی خود از گروه‌های اسلام‌گرای فلسطینی نظیر حماس، جهاد اسلامی و نیز حزب‌الله لبنان از یک سو و در پیش گرفتن جهت‌گیری اعتراض‌آمیز در سیاست خارجی خود در قبال روند سازش از دیگر سو، فرآیند صلح را مختل ساخته است.

کاخ سفید از این حیث، ایران را تهدیدی جدی علیه منافع امریکا در منطقه جنوب غرب آسیا به حساب می‌آورد. «رابرت پیلتر» مدیرکل امور خاور نزدیک وزارت خارجه این کشور در تاریخ یکم مهرماه ۱۳۷۴ ه. ش (۲۳ سپتامبر ۱۹۹۵ م) مدعی شد: رژیم (نظام) اسلامی - انقلابی ایران با پیگیری برنامه سلاح‌های امحای جمعی، حمایت از تروریسم و خشونت باهدف متزلزل ساختن ثبات منطقه‌ای و روند صلح جنوب غرب آسیا، اقدام برای بی‌ثبات کردن همسایگان و نقض حقوق بشر، تهدیدی متوجه منافع ما می‌کند. (نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۴: ۱۸).

تحلیل‌گران برجسته سیاست خارجی و کارشناسان مسائل امنیت خارجی واشنگتن، پیشرفت در روند صلح جنوب غرب آسیا را بدون مهار ایران غیرممکن دانسته و کنترل قدرت و نفوذ منطقه‌ای



ایران را عامل اصلی پیشرفت فرآیند صلح تلقی می‌کنند. به عنوان نمونه از دیدگاه هنری کیسینجر: پیشبرد روند صلح میان رژیم صهیونیستی و اعراب بدون مهار حکومت اسلامی ایران امکان‌پذیر نیست. هراندازه روند صلح پیش‌تر رود حکومت اسلامی ایران در منطقه ضعیف خواهد شد. (راديو رژیم صهیونیستی، ساعت ۱۸/۳۰، ۱۳۷۶/۸/۲۰). با وجود این، به واسطه نفوذ لابی صهیونیستی در دستگاه سیاست‌گذاری خارجی آمریکا از یک‌سو و اهمیت استراتژیکی رژیم صهیونیستی برای ایالات متحده از دیگر سو که بسان برج دیدبانی این کشور در میان کشورهای اسلامی در جهت تأمین و حفاظت از منافع واشنگتن به ایفای نقش می‌پردازد، حمایت کاخ سفید از رژیم صهیونیستی نیز غیرممکن می‌گردد. به‌طور قطع موضع‌گیری متفاوت ایران و آمریکا بر سر بحران صلح جنوب غرب آسیا، در حال حاضر یکی از دلایل استمرار اصطکاک سیاست خارجی طرفین با همدیگر را باعث می‌شود.



نمودار ۱: چارچوب نظری تحقیق

روش‌شناسی تحقیق

این تحقیق بر مبنای دستاورد از نوع کاربردی است یعنی نتایج آن می‌تواند مبنای عمل و تصمیم‌گیری قرار گیرد. بر مبنای روش، توصیفی-تحلیل از نوع تحلیل محتوا است. این روش این تحقیق به منظور توصیف عینی و کیفی محتوای مفاهیم به صورتی نظام‌مند انجام می‌شود. محقق در این تحقیق به دنبال تجزیه و تحلیل و توصیف مطالب است. تحلیل محتوای یک روش پژوهشی است که به صورت منظم و عینی برای توصیف مقادیر محتوای آشکار ارتباطات به کار برده می‌شود. در این روش، پیام‌ها یا اطلاعات به صورت منظم کدگذاری و به نحوی طبقه‌بندی می‌شوند که



پژوهشگر بتواند آن‌ها را به صورت کمی تجزیه و تحلیل کند. بنابراین در فرایند انجام کار به بررسی عوامل مؤثر بر عملیات روانی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد، سپس اهداف و اولویت‌های راهبردی ج.ا.ایران را در این راستا تعیین می‌کند. جامعه آماری این پژوهش استادان برجسته جمهوری اسلامی ایران در زمینه عملیات روانی هستند. در این پژوهش به علت ویژگی‌های خاص موضوع، حجم نمونه بر حجم جامعه منطبق بوده بنابراین نمونه‌گیری هدفمند صورت گرفته است. همچنین این تحقیق بر مبنای نوع داده‌های مورد نیاز کیفی است. ابزارهای مورد استفاده مقالات علمی - پژوهشی و پرسشنامه بسته است. برای تعیین قابلیت اعتماد (پایایی) و روایی (اعتبار) پرسشنامه به ترتیب از فرمول کرونباخ و روش اعتبار محتوا استفاده گردیده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

اهم عوامل کلیدی مؤثر در عملیات روانی ایالات متحده آمریکا علیه ایران، با مطالعه محیطی و اسناد و مدارک و پژوهش سایر پژوهشگران تعیین و به روش خبرگی احصاء و سپس تأیید گردید. آمار توصیفی نقطه نظرات خبرگان پیرامون مؤلفه‌های اصلی عملیات روانی ایالات متحده آمریکا علیه ایران برابر جدول (۱) به دست آمد. همان‌طوری که در جدول مشخص گردیده، تمامی اعضای جامعه آماری (۸ نفر از نخبگان)، اثر عوامل کلیدی احصاء شده را متوسط و زیاد دانسته‌اند. با توجه به میانگین محاسبه شده پاسخ‌های جامعه آماری راجع به هرکدام از عوامل و اختلاف آن با طیف لیکرت (در این پژوهش عدد ۱/۵ است)، می‌توان نتیجه گرفت که تمامی عوامل مورد مطالعه، بر عملیات روانی ایالات متحده آمریکا علیه ایران، تأثیرگذار بوده و از این طریق، اثرگذاری آن‌ها ثابت گردید.

جدول ۱: آمار توصیفی پاسخ به عوامل محیطی مؤثر در عملیاتی روانی

ردیف	عوامل	کم ۱		متوسط ۲		زیاد ۳		میانگین
		درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۱	دیپلماسی اینترنت	۰	۰	۲۵٪	۶	۷۵٪	۲/۷۵	
۲	دیپلماسی روزنامه	۰	۰	۲۵٪	۶	۷۵٪	۲/۷۵	
۳	دیپلماسی رادیو	۰	۰	۳۸٪	۳	۶۲٪	۲/۶	
۴	دیپلماسی تلویزیون	۱	۱۲٪	۲۵٪	۲	۶۲٪	۲/۵	
۵	دیپلماسی ماهواره‌ای	۰	۰	۱۲٪	۱	۸۸٪	۲/۷۵	
۶	خبرنگاران	۰	۰	۳۸٪	۳	۶۲٪	۲/۶	

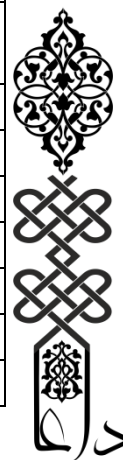


۷	همایش‌های بین‌المللی	۰	۰	۵	٪۶۲	۳	٪۳۸	۲/۳
۸	سازمان‌های بین‌المللی	۰	۰	۵	٪۶۲	۳	٪۳۸	۲/۳

ردیف	عوامل	کم ۱		متوسط ۲		زیاد ۳		میانگین فراوانی
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
۹	جنبش عدم تعهد	۰	۰	۵	٪۶۲	۳	٪۳۸	۲/۳
۱۰	صنعت توریسم	۰	۰	۵	٪۶۲	۳	٪۳۸	۲/۳
۱۱	جنبش‌های آزادی‌بخش	۰	۰	۵	٪۶۲	۳	٪۳۸	۲/۳
۱۲	مشکلات اقتصادی	۰	۰	۵	٪۶۲	۳	٪۳۸	۲/۳
۱۳	ایجاد و دامن زدن به نافرمانی مدنی در تشکل‌های دانشجویی و نهادهای غیردولتی و صنفی	۰	۰	۳	٪۳۸	۵	٪۶۲	۲/۶
۱۴	تلاش در نزدیکی به مردم تحت پوشش حمایت از حقوق بشر و دموکراسی	۰	۰	۶	٪۷۵	۲	٪۲۵	۲/۲
۱۵	ایجاد شبکه‌های متعدد رادیو تلویزیونی فارسی‌زبان حمایت از گروه مخالف	۰	۰	۵	٪۶۲	۳	٪۳۸	۲/۳
۱۶	سفر فعالان جوان خارجی از کشورهای متحد با امریکا به ایران تحت عناوین جهانگرد	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۱۷	تسهیل فعالیتان. جی.ا.آمریکایی در ایران	۰	۰	۶	٪۷۵	۲	٪۲۵	۲/۲
۱۸	دعوت فعالان جوان ایرانی به خارج برای شرکت در هم‌اندیشی‌های کوچک	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۱۹	استفاده از سفارتخانه‌های کشورهای دیگر	۰	۰	۷	٪۸۷	۱	٪۱۳	۲/۱
۲۰	تضعیف ستون‌های حمایتی حکومت ایران	۰	۰	۷	٪۸۷	۱	٪۱۳	۲/۱



ردیف	عوامل	کم ۱		متوسط ۲		زیاد ۳		میانگین فراوانی
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
۲۱	ایجاد اختلاف و تفرقه در میان ملت ایران و جهان اسلام	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۲۲	جلوگیری از الگو شدن ایران در جهان اسلام و منطقه	۰	۰	۳	٪۳۸	۵	٪۶۲	۲/۶
۲۴	مرعوب و من کوب کردن مسئولین و مقامات تصمیم گیرنده	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۲۵	دامن زدن به مسائل و حساسیت های قومی و مذهبی	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۲۶	القاء ناکارآمدی نظام	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۲۷	انسجام ملی	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۴/۵
۲۸	اصل ولایت فقیه	۰	۰	۲	٪۲۵	۶	٪۷۵	۲/۵
۲۹	بسج	۰	۰	۲	٪۲۵	۶	٪۷۵	۲/۷
۳۰	وزارت اطلاعات	۰	۰	۳	٪۳۸	۵	٪۶۲	۲/۶
۳۱	مردم سالاری دینی	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۳۲	ایدئولوژی اسلامی	۰	۰	۶	٪۷۵	۲	٪۲۵	۲/۲
۳۳	قدرت نفوذ رهبری	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۳۴	در اختیار داشتن افراد دانشمند و خلاق	۰	۰	۷	٪۸۷	۱	٪۱۳	۲/۱
۳۵	روز قدس	۰	۰	۷	٪۸۷	۱	٪۱۳	۲/۱
۳۶	روز ۲۲ بهمن	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۳۷	اشتغال	۰	۰	۳	٪۳۸	۵	٪۶۲	۲/۶
۳۸	فقر	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۳۹	فرهنگ	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۴۰	اقتصاد	۰	۰	۶	٪۷۵	۲	٪۲۵	۲/۲
۴۱	توزیع عادلانه ثروت	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵



ردیف	عوامل	کم ۱		متوسط ۲		زیاد ۳		میانگین فراوانی
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
۴۲	فساد اقتصادی	۰	۰	۷	٪۸۷	۱	٪۱۳	۲/۱
۴۳	عدالت اجتماعی	۰	۰	۷	٪۸۷	۱	٪۱۳	۲/۱
۴۴	فرصت‌های برابر	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۴۵	توسعه متوازن	۰	۰	۳	٪۳۸	۵	٪۶۲	۲/۶
۴۶	رفاه اجتماعی	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵
۴۷	تنوع کثرت قومی ایران	۰	۰	۴	٪۵۰	۴	٪۵۰	۲/۵

جدول ۲: اولویت‌های راهبردی برای مقابله با عملیات روانی ایالات متحده آمریکا

اولویت راهبردی	عوامل
ارتقاء هم‌افزایی درون‌سازمانی و فرا سازمانی صداوسیما ج.ا.ایران	دیپلماسی اینترنت
	دیپلماسی روزنامه
	دیپلماسی رادیو
	دیپلماسی تلویزیون
	دیپلماسی ماهواره‌ای
	خبرنگاران
	همایش‌های بین‌المللی
	سازمان‌های بین‌المللی جنبش غیر متعهدها
مشارکت فعال و مؤثر حوزه و دانشگاه در فرآیند سیاست-گذاری و قانون-گذاری	صنعت توریسم
	ایجاد و دامن زدن به نافرمانی مدنی در تشکل‌های دانشجویی و نهادهای غیردولتی و صنفی
	تلاش در نزدیکی به مردم تحت پوشش حمایت از حقوق بشر و دموکراسی
	تسهیل فعالیتان. جی.ا.آمریکایی در ایران
	دعوت فعالان جوان ایرانی به خارج برای شرکت در هم‌اندیشی‌های کوچک
توسعه هدفمند سرمایه‌های انسانی و سازمانی در کلیه	سفر فعالان جوان خارجی از کشورهای متحد با آمریکا به ایران تحت عناوین جهانگرد
	استفاده از سفارتخانه‌های کشورهای دیگر
	تضعیف ستون‌های حمایتی حکومت ایران



اولویت راهبردی	عوامل
سازمان‌های لشگری و کشوری	ایجاد اختلاف و تفرقه در میان ملت ایران و جهان اسلام
	جلوگیری از الگو شدن ایران در جهان اسلام و منطقه
	دامن زدن به مسائل و حساسیت‌های قومی و مذهبی
	القاء ناکارآمدی نظام
	مرعوب و من کوب کردن مسئولین و مقامات تصمیم‌گیرنده
ایجاد امنیت پایدار و عدم انکاء به قدرت- های جهانی	اصل ولایت‌فقیه
	انسجام ملی
	بسیج
	مردم‌سالاری دینی
	ایدئولوژی اسلامی
	قدرت نفوذ رهبری
	در اختیار داشتن افراد دانشمند و خلاق
	روز قدس
	روز ۲۲ بهمن
تنوع کثرت قومی ایران	
تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی و اداری	اشتغال
	فقر
	توزیع عادلانه ثروت
	فساد اقتصادی
	عدالت اجتماعی
	توسعه متوازن



نتیجه‌گیری و پیشنهاد

الف- نتیجه‌گیری:

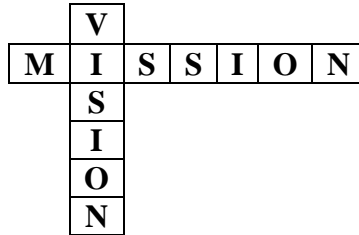
بر اساس نتایج حاصل از مطالعات صورت گرفته دستگاه حاکمیتی ج.ا.ایران در مقابله با عملیات روانی دشمن که هدف نهایی آن تضعیف و سپس نابودی ج.ا.ایران است می‌بایستی یک مجموعه منسجم و منضبط و مؤثر باشد تا همان‌طوری که امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) می‌فرماید بنیان‌گذار تمدن نوین اسلامی به معنی تأثیرپذیری مردم از اسلام باشد. در این راستا باید بتواند آسیب‌پذیری‌ها را کاهش داده و نسبت به مقاوم‌سازی و تقویت بنیان‌های هویتی آحاد جامعه در برابر امواج مسموم نظام جهانی سلطه اهتمام ویژه داشته باشد تا از این طریق نقش‌آفرینی فعالی را در مدیریت کارآمد کشور ایفا نماید. (شکل ۱)

مأموریت	نقش‌آفرینی فعال دستگاه حاکمیت در مدیریت کارآمد کشور
	کاهش آسیب‌پذیری، مقاوم‌سازی و تقویت بنیان‌های هویتی آحاد جامعه در برابر امواج مسموم نظام جهانی سلطه
چشم‌انداز داخ	ایجاد تمدن‌سازی نوین اسلامی به معنی تأثیرپذیر مردم از اسلام
	ج.ا.ایران به عنوان یک مجموعه منسجم، منضبط و مؤثر

شکل ۱: چشم‌انداز و مأموریت ج.ا.ایران در مقابله با عملیات روانی دشمن

ب- پیشنهادها:

در راستای چشم‌انداز و مأموریت ج.ا.ایران برای مقابله با عملیات روانی دشمن شش اولویت راهبردی برای ج.ا.ایران پیشنهاد می‌شود که شایسته است توسط ذی‌نفعان مورد کنکاش و بررسی قرار گیرد و در صورت تائید راهبردهای پیاده شدن آن‌ها را تدوین نمایند. (شکل ۲)





شکل ۲: چشم‌انداز، مأموریت و اولویت‌های راهبردی ج.ا.ایران در مقابله با عملیات روانی دشمن



فهرست منابع

منابع فارسی:

- ایلخانی پور، علی. & عبداللهی، امید. (۱۳۸۳). "درآمدی بر عملیات رسانه‌ای"، قم: دفتر عقل پژوهشکده تحقیقات اسلامی سپاه.
- بایندر، کورش (۱۳۷۰). "استراتژی بزرگ اصول و رویه‌ها"، (جان آم، کالینز) تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه.
- رادیو امریکا، ۱۳۷۶/۴/۹.
- رادیو امریکا، ساعت ۲۱/۳۰، ۱۳۷۶/۵/۱۶.
- رادیو رژیم اشغالگر قدس، ساعت ۱۸/۳۰، ۱/۸/۲۰.
- رادیو مسکو، ساعت ۱۹/۳۰، تاریخ ۱۳۷۶/۹/۱۹.
- روزنامه ابرار، ۱۳۷۴/۲/۱.
- روزنامه کیهان، "سازمان مخوف سیا، از کنترل افکار تا سرنگونی نظام‌ها"، ۱۳۶۴/۲/۲۶.
- سپهری، محمد (۱۳۸۹). "امپریالیسم تبلیغی یا تبلیغات بین‌المللی"، (محمدعلی العوینی) تهران: مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی.
- ضیایی فر، محمدحسن (۱۳۷۴). "نسبت بین حقوق بین‌المللی بشر و حقوق بشر اسلام"، تهران: یاد ایام
- علی بابایی، غلامرضا (۱۳۷۵). "تاریخ سیاست خارجی ایران از شاهنشاهی هخامنشی تا به امروز"، تهران: درسا
- متفکر، حسین (۱۳۸۶). "عملیات روانی"، قم: دفتر عقل پژوهشکده تحقیقات اسلامی سپاه.
- مستقیمی، بهرام و طارم سری، مسعود (۱۳۹۱). "مبانی تحلیل سیاست بین‌الملل"، (کی جی، هالستی) تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه.
- نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، "متن کامل مذاکرات کمیته فرعی کمیسیون روابط خارجی سنا «فروش‌های تسلیحاتی ایران»"، شماره ۲، ۱۳۷۶/۵/۵، ص ۴.
- نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، "نگاهی به سمت وسوی سیاست خارجی رژیم امریکا در گفتار رسمی شماره ۵ رادیو امریکا"، دی‌ماه ۱۳۷۴، ص ۴۱.



- نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، "نگاهی به سمت وسوی سیاست خارجی آمریکا در گفتار رسمی شماره ۱"، آذرماه ۱۳۷۴، ص ۱۸.
- نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش مذاکرات جلسه کمیته فرعی کمیسیون روابط خارجی سنای آمریکا"، شماره یک، ۱۳۷۶/۳/۲۱، ص ۲.
- نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی، "نگاهی به سمت وسوی سیاست خارجی آمریکا در گفتار رسمی شماره ۱ صدای آمریکا"، آذرماه ۱۳۷۴، ص ۲۰.
- نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی، "نگاهی به سمت وسوی سیاست خارجی آمریکا در گفتار رسمی شماره ۳ صدای آمریکا"، شهریور ۱۳۷۵، ص ۱.
- نشریه ویژه خبرگزاری جمهوری اسلامی، "تنش فزاینده در روابط ایران و آمریکا"، بهمن ماه ۱۳۷۲، ص ۸.
- نصر، صلاح. & حقیقت کاشانی، محمود. (۱۳۸۱). "عملیات روانی"، تهران: سروش.
- وی، ای. دی، "عملیات روانی، ترجمه گروه علوم انسانی جهاد دانشگاهی"، تهران: دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی.

